

PAS-bureau

Gebiedsrapportage 2016

Natura 2000 gebied nr. 35

De Wieden

Binnen het Programma Aanpak Stikstof staat het uitvoeren van de geplande bron- en herstelmaatregelen en het blijvend dalen van de stikstofdepositie centraal. Daarmee wordt verdere achteruitgang van de stikstofgevoelige habitattypen en leefgebieden van soorten voorkomen en worden de wettelijk vastgestelde natuurdoelen (op termijn) gehaald. Dit maakt het mogelijk om economische ontwikkeling te faciliteren door het uitgeven van depositieruimte.

Deze gebiedsrapportage brengt op gebiedsniveau in beeld of de omvang en kwaliteit van de voor stikstof gevoelige habitattypen (en leefgebieden van soorten) in overeenstemming is met de uitgangspunten van het Programma Aanpak Stikstof. Ook wordt inzichtelijk gemaakt hoe de stikstofdepositie zich in ruimte en tijd ontwikkelt en of de uitvoering van de herstelmaatregelen verloopt zoals in PAS-gebiedsanalyses is vastgelegd.

De gebiedsrapportage bestaat uit de volgende hoofdstukken:

1. Beschermde habitattypen en leefgebieden
2. Herstelmaatregelen (brongegevens en voortgang)
3. Veldbezoek
4. Ontwikkeling van de stikstofdepositie
5. Stikstofoverbelasting per habitat
6. Benutting van de depositieruimte

Voor elk onderdeel is de meest recente informatie weergegeven die, passend binnen het monitoringproces, beschikbaar was op 31 december 2016. De inwinning van de gegevens vond op verschillende data plaats. Per onderdeel is aangegeven van welk moment in de tijd de gegevens afkomstig zijn. Eind 2016 zijn over de ontwikkeling van de kwaliteit en omvang van beschermde stikstofgevoelige habitattypen en leefgebieden beperkt gegevens beschikbaar. Dit is conform het PAS-monitoringplan. Veranderingen in ecologische en hydrologische processen, die door de uitvoering van herstelmaatregelen op gebiedsniveau in gang worden gezet en met natuurmonitoring in beeld worden gebracht, vergen tijd. De komende jaren zal een steeds uitgebreider beeld gegeven kunnen worden van de effecten van de PAS-herstelmaatregelen en de ontwikkeling en kwaliteit van de stikstofgevoelige habitats.

1. Beschermde habitattypen en leefgebieden

De PAS-monitoring heeft betrekking op de kwaliteit en het oppervlakte van beschermde stikstofgevoelige habitattypen en op stikstofgevoelige leefgebieden van soorten in het PAS-Natura 2000-gebied (verder PAS-gebied). De in dit hoofdstuk gepresenteerde gegevens zijn gebaseerd op AERIUS Monitor versie 16.

Ligging habitattypen

Een kaart met de ligging van de relevante habitattypen binnen het PAS-gebied is te vinden in de bijlage. Zie de kaart 'Ligging Habitattypen'.

Omvang en doelstelling habitattypen

In de bijbehorende tabel 'relevante habitattypen' is per habitatype aangegeven welke instandhoudingsdoelstelling er voor geldt: behoud of verbetering. Dit is geformuleerd voor zowel de kwaliteit als voor de oppervlakte van het desbetreffende habitatype. Ook is aangegeven wat het ecologisch oordeel hiervoor is. Het ecologisch oordeel laat zien of voor het habitatype verwacht mag worden dat de natuurwaarden behouden (en op termijn verbeterd) kunnen worden bij de berekende ontwikkeling van de stikstofdepositie in combinatie met de geplande herstelmaatregelen. De oordelen 1a en 1b houden in dat er wetenschappelijk gezien geen twijfel is dat de instandhoudingsdoelen op termijn gehaald kunnen worden. Als verbetering van de kwaliteit of uitbreiding van de oppervlakte een doelstelling is, zal die bij oordeel 1a in de het eerste tijdvak aanvangen en bij 1b in het tweede of derde tijdvak. Voor een volledige begripsomschrijving van het ecologisch oordeel zie de AERIUS-leeswijzer gebiedssamenvatting: <https://www.aerius.nl/nl/handleidingen-en-leeswijzers>

In de tabel staan ook de oppervlaktes per habitatype aangegeven. Het oppervlak is berekend door het oppervlak van het ingetekende habitatgebied te vermenigvuldigen met de mate waarin het habitatype binnen het gebied voorkomt (het bedekkingspercentage). Zie de tabel 'relevante habitattypen' in de bijlage.

Leefgebieden van aangewezen soorten

In de tabel 'Leefgebieden van aangewezen soorten' zijn de aangewezen soorten weergegeven, voor zover deze afhankelijk zijn van stikstofgevoelige leefgebieden (habitattypen en aanvullende leefgebieden) binnen het PAS-gebied. Per soort wordt in de tabel zichtbaar gemaakt welke doelstelling er voor de populatie geldt en welk(e) stikstofgevoelige leefgebieden van de soort moet(en) worden beschermd. Deze leefgebieden

zijn vanwege de afhankelijkheid van de aangewezen soort aangemerkt als relevant leefgebied. Per leefgebied is een ecologisch oordeel gegeven.

2. Natuurherstelmaatregelen

De tabel 'Herstelmaatregelen' geeft aan welke ecologische herstelmaatregelen er in de eerste PAS-periode (2015 t/m 2021) uitgevoerd worden om verslechtering te voorkomen en (op termijn) de doelstellingen voor de relevante habitats te realiseren. De tabel bevat alle ecologische herstelmaatregelen die voor dit PAS-gebied zijn opgenomen in de bijbehorende PAS-Gebiedsanalyse 2016. Uitleg over de verwachte effecten van de herstelmaatregelen is terug te vinden in de gebiedsanalyse.

Over de uitvoering van de natuurherstelmaatregelen zijn door het bevoegd bestuursorgaan afspraken gemaakt met de betrokken waterschappen, terreinbeherende organisaties en particulieren. Zie de tabel 'herstelmaatregelen' en de kaart 'Maatregelenkaart' in de bijlage.

Voortgang uitvoering herstelmaatregelen

De tabel 'Voortgang Herstelmaatregelen' geeft inzicht in de voortgang van de uitvoering van ecologische herstelmaatregelen. De peildatum van de hier gepresenteerde gegevens is 31 maart 2016. De voortgang is uitgevraagd over de maatregelen die zijn opgenomen in de PAS-gebiedsanalyses 2015, omdat de PAS-gebiedsanalyses 2016 op dat moment nog niet beschikbaar waren. Hierdoor kunnen er kleine afwijkingen bestaan tussen de maatregelen die opgenomen zijn in de voorgaande tabel 'Herstelmaatregelen' en in de tabel 'Voortgang Herstelmaatregelen'. In een volgende ronde van de voortgangsmonitoring worden deze afwijkingen bijgesteld.

Per maatregel is in de tabel weergegeven wanneer de uitvoering van de maatregel afgerond dient te zijn en wat de voortgang is. Daarnaast is per maatregel een prognose afgegeven over het gereedkomen van de uitvoering binnen de gestelde termijn.

Om goed vinger aan de pols te kunnen houden met betrekking tot de voortgang, is de uitvoering opgeknipt in processtappen. Voor alle processtappen is de voortgangstatus zichtbaar in de tabel. Er worden acht processtappen onderscheiden: 1) beschikbaar maken financiering; 2) beschikbaar maken van de grond (overeenkomst, aankoop, afkoop pacht, onteigening); 3) formele besluitvorming (inpassingsplan, bestemmingsplan, peilbesluit); 4) vergunningen; 5) inhoudelijke voorbereiding; 6) praktische voorbereiding; 7) fysieke uitvoering; 8) gereed verklaren. Het is belangrijk op te merken dat niet alle processtappen voor elke maatregel van toepassing zijn. Zo worden bijvoorbeeld veel maatregelen in bestaande natuurgebieden uitgevoerd. De processtap 'Beschikbaar maken van grond' is dan niet aan de orde.

Voor maatregelen waarvoor al gestart is met de uitvoering in het veld is in 'percentage voortgang' weergegeven welk deel van de uitvoering gerealiseerd is. Niet voor elk type herstelmaatregel kan tussentijds een indicatie van de vordering in het veld gegeven worden. Voor sommige herstelmaatregelen, zoals bijvoorbeeld het opzetten van het grondwaterpeil, geldt dat er in de uitvoering van de maatregel geen stappen zijn tussen 0% gerealiseerd en 100% gerealiseerd. Zie de tabel 'voortgang herstelmaatregelen' in de bijlage.

Knelpunten

Voor herstelmaatregelen waarvan de tijdige uitvoering onder druk staat of waarbij de prognose is dat de herstelmaatregel niet tijdig wordt uitgevoerd, zijn knelpunten benoemd. Knelpunten kunnen betrekking hebben op een specifieke processtap of algemeen van aard zijn.

In dit PAS-gebied waren knelpunten in de uitvoering van herstelmaatregelen niet aan de orde op peildatum 31-3-2016.

3. Veldbezoek

Onderdeel van de PAS-monitoring is een jaarlijks veldbezoek in elk PAS-gebied. Het veldbezoek bestaat uit een visuele inspectie van geselecteerde locaties door medewerkers van het verantwoordelijke bestuursorgaan voor het beheerplan van het Natura 2000-gebied (meestal provincie) en de terreinbeheerder(s). Tijdens de inspectie wordt op basis van een standaardvragenlijst gekeken naar indicaties voor ontwikkelingen in de stikstofgevoelige habitattypen en leefgebieden van soorten. Het gaat om visuele waarnemingen van de natuurkwaliteit en niet om gerichte metingen. De resultaten van het veldbezoek worden door het bevoegd gezag en de beheerder gezamenlijk vastgelegd in een verslag en ondertekend.

In 2016 is er in dit PAS-gebied een veldbezoek verricht. Er zijn daarbij geen onverwachte ontwikkelingen geconstateerd, die mogelijk (op termijn) aanleiding geven tot heroverweging van de PAS-gebiedsanalyse.

4. Ontwikkeling van de stikstofdepositie

In dit deel van de gebiedsrapportage wordt inzichtelijk gemaakt wat de ontwikkeling is van de stikstofdepositie in het gebied over de tijd. Deze informatie is gebaseerd op modelberekeningen van AERIUS Monitor versie 16.

De staafdiagrammen 'Ontwikkeling van de stikstofdepositie' tonen de gemiddelde depositie op alle relevante habitats binnen het gebied in 2014, 2015, 2020 en 2030. Dit zijn de jaren waarvoor deze rekenresultaten beschikbaar zijn. Zie de diagrammen 'Ontwikkeling van de stikstofdepositie'.

Ruimtelijke verdeling van de depositie

De kaarten 'Ruimtelijke verdeling depositie' tonen de ruimtelijke verdeling van de depositie op relevante habitats. De eerste kaart toont de verdeling van de depositie voor het jaar 2014. De kaarten daaronder tonen deze verdeling voor de jaren 2020 en 2030. Zie de kaarten 'Ruimtelijke verdeling depositie'.

Depositie per habitat

Tabel 'Depositie per habitatype' toont de gemiddelde depositie per habitat voor de jaren 2014, 2015, 2020 en 2030. De kolommen met percentielen geven een indicatie van hoeveel stikstofdepositie er plaatsvindt op het overgrote deel (80%) van het habitat. Met andere woorden: voor 80% van het oppervlak van het desbetreffende habitat geldt een stikstofdepositie die tussen de weergegeven waardes ligt. Zie de tabel 'Depositie per habitatype'.

Depositiedaling

Bijgaande kaarten en tabel tonen in welke mate de stikstofdepositie in 2020 en 2030 daalt ten opzichte van het jaar 2014. In de tabel is ook de depositiedaling in 2015 ten opzichte van 2014 opgenomen. Zie de kaarten 'depositiedaling' en de tabel 'depositiedaling per habitatype' in de bijlage.

5. Stikstofoverbelasting per habitat

In de tabel 'stikstofoverbelasting per habitatype' is per relevant habitat aangegeven in hoeverre er sprake is van overbelasting door stikstof in 2014, 2015 2020 en 2030. De gepresenteerde informatie is gebaseerd op modelberekeningen van AERIUS Monitor versie 16. Zie tabel 'stikstofoverbelasting per habitatype'.

Ruimtelijk beeld van de stikstofoverbelasting

De kaarten 'ruimtelijk beeld van de stikstofoverbelasting' geven weer in welke mate het gebied te maken heeft met overbelasting in het referentiejaar 2014, in 2020 en in 2030, gebaseerd op de mate van overschrijding van de kritische depositiewaarde op relevante habitats. Zie kaarten 'ruimtelijk beeld van de stikstofoverbelasting'.

6. Benutting van de depositieruimte

Dit hoofdstuk geeft een beeld van de benuttingsgraad van de ruimte voor economische ontwikkeling.

Door de depositiedaling en de generieke bronmaatregelen in combinatie met de uitvoering van herstelmaatregelen komt depositieruimte beschikbaar voor de groei van bestaande economische activiteiten en voor nieuwe economische ontwikkelingen. Een deel van de depositieruimte is gereserveerd voor autonome ontwikkelingen (bijvoorbeeld gekoppeld aan bevolkingsgroei). Een deel is gereserveerd voor projecten met een klein effect op stikstofgevoelige natuurgebieden waarvoor geen vergunning nodig is en een melding volstaat. Een deel is gereserveerd voor projecten van nationaal en provinciaal maatschappelijke belang (prioritaire projecten). En een deel is gereserveerd voor vergunningplichtige activiteiten van overheden en ondernemers. De beschikbare ontwikkelingsruimte in de eerste zesjarige PAS-periode is verdeeld over twee periodes van ieder drie jaar. Na drie jaar komt er opnieuw ontwikkelingsruimte beschikbaar, als uit de monitoring blijkt dat dit nog steeds verantwoord is met oog op de te behalen natuurdoelen.

De figuur 'benuttingsgraad depositieruimte' laat zien in welke mate de voor de verschillende onderdelen beschikbare depositieruimte benut is na het eerste jaar PAS, op peildatum 30 juni 2016. De benuttingsgraad is gebaseerd op de beschikbaar gestelde ontwikkelingsruimte zoals vastgelegd in AERIUS Monitor Versie 15. (AERIUS Monitor Versie 16 was op 30 juni 2016 nog niet beschikbaar.) De totale hoeveelheid depositieruimte die voor elk van de onderdelen (prioritaire projecten, vergunningen en meldingen) de eerste drie jaar beschikbaar is (tot 1 juli 2018) is op 100% gesteld. Autonome ontwikkeling is in de figuur niet opgenomen. De weergegeven percentages gelden voor het hele PAS-gebied in totaal, en geven geen inzage in de verschillen in benuttingsgraad binnen een PAS-gebied.

De figuur geeft een momentopname. Er kunnen dagelijks vergunningen worden verleend en meldingen worden gedaan. Hierdoor zal de benuttingsgraad op het moment van publicatie van deze rapportage afwijken van de hier getoonde cijfers.

Zie de figuur 'benuttingsgraad depositieruimte' in de bijlage.

Relevante habitattypen

Habitat		Ecologisch oordeel	Relevant (ingetekend)	Relevant (gekarteed)	Doelstelling oppervlakte	Doelstelling kwaliteit
H3140	Kranswierwateren	N.v.t.	65,6 ha	64,5 ha	Verbetering	Verbetering
H3150	Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, buiten afgesloten zeearmen	N.v.t.	216,4 ha	189,6 ha	Verbetering	Verbetering
H4010B	Vochtige heiden (laagveengebied)	1b	13,5 ha	9,8 ha	Verbetering	Verbetering
H6410	Blauwgraslanden	1a	6,2 ha	5,9 ha	Verbetering	Verbetering
H7140A	Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	1b	31,2 ha	25,1 ha	Verbetering	Behoud
H7140B	Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	1b	460,5 ha	441,9 ha	Behoud	Behoud
H7210	Galigaanmoerassen	1a	< 1,0 ha	< 1,0 ha	Verbetering	Verbetering
H91Do	Hoogveenbossen	1b	140,1 ha	139,2 ha	Behoud	Verbetering
H9999:35	Habitatype onbekend/onzeker KDW op basis meest kritische aangewezen type (H3140)	-	202,9 ha	202,9 ha	-	-

Leefgebieden van aangewezen soorten

Soort	Doelstelling populatie	Leefgebied/habitatype	Ecologisch oordeel	Relevant (ingetekend)	Relevant (gekarteerd)
H1060 Grote vuurvliender	Verbetering	H6410 Blauwgraslanden	1a	6,2 ha	5,9 ha
		H7140 B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	1b	433,2 ha	414,9 ha
		ZGH64 10 Blauwgraslanden	1a	< 1,0 ha	< 1,0 ha
		ZGH71 40B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	1b	27,3 ha	27,0 ha
H1393 Geel schorpioenmos	Verbetering	H7140 A Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	1b	30,8 ha	24,9 ha
		ZGH71 40A Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	1b	< 1,0 ha	< 1,0 ha
H1903 Groenknolorchis	Behoud	H7140 A Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	1b	30,8 ha	24,9 ha
		ZGH71 40A Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	1b	< 1,0 ha	< 1,0 ha
A122 Kwartelkoning	13	H6410 Blauwgraslanden	1a	6,2 ha	5,9 ha
		ZGH64 10 Blauwgraslanden	1a	< 1,0 ha	< 1,0 ha
A153 Watersnip	150	H6410 Blauwgraslanden	1a	6,2 ha	5,9 ha
		H7140 B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	1b	433,2 ha	414,9 ha
		ZGH64 10 Blauwgraslanden	1a	< 1,0 ha	< 1,0 ha
		ZGH71 40B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	1b	27,3 ha	27,0 ha
A275 Paapje	6	H6410 Blauwgraslanden	1a	6,2 ha	5,9 ha
		ZGH64 10 Blauwgraslanden	1a	< 1,0 ha	< 1,0 ha

Herstelmaatregelen

Kaart	Maatregel	Ten behoeve van		Potentiële effectiviteit *	Respons- tijd (jaar) **	Opp./lengte maatregel	Frequentie uitvoering per (1e, 2e of 3e) tijdvak ***
2	Mo1 Onderzoek defosfatering	H4010B	Vochtige heiden (laagveengebied)	-	-	± niet van toepassing	Eenmalig (1)
		H3150	Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, buiten afgesloten zeearmen	-	-		
		H6410	Blauwgraslanden	-	-		
		H7210	Galigaanmoerassen	-	-		
		H7140A	Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	-	-		
		H3140	Kranswierwateren	-	-		
		H6430A	Ruigten en zomen (moerasspirea)	-	-		
		H91Do	Hoogveenbossen	-	-		
		H7140B	Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	-	-		
	Mo2a Onderzoek noodzaak van en mogelijkheden voor vermindering wegzijging	H4010B	Vochtige heiden (laagveengebied)	-	-	± niet van toepassing	Eenmalig (1)
		H7210	Galigaanmoerassen	-	-		
		H91Do	Hoogveenbossen	-	-		
		H7140B	Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	-	-		
	Mozb Onderzoek relatie kraggevorming en hydrologie	H4010B	Vochtige heiden (laagveengebied)	-	-	± niet van toepassing	Eenmalig (1)
		H7140A	Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	-	-		
		H91Do	Hoogveenbossen	-	-		
		H7140B	Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	-	-		
2	Mo3 Graven nieuwe petgaten	H3150	Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, buiten afgesloten zeearmen	● ● ●	5 - 10	± 60 ha	Eenmalig (1,2,3)
		H3140	Kranswierwateren	-	-		
2	Mo3 Graven nieuwe petgaten <i>geen direct effect op habitatype, wel nieuwe ontwikkeling door opstarten successie en verandering waterhuishouding</i>	H4010B	Vochtige heiden (laagveengebied)	-	-	± 60 ha	Eenmalig (1,2,3)
		H7210	Galigaanmoerassen	-	-		
		H7140A	Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	● ● ○	< 1		
		H7140B	Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	● ● ●	>= 10		

Kaart	Maatregel	Ten behoeve van		Potentiële effectiviteit *	Respons- tijd (jaar) **	Opp./lengte maatregel	Frequentie uitvoering per (1e, 2e of 3e) tijdvak ***
2	M03 Graven nieuwe petgaten	H3150	Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, buiten afgesloten zeearmen	● ● ●	5 - 10	± 60 ha	Eenmalig (1,2,3)
		H3140	Kranswierwateren	-	-		
2	M03 Graven nieuwe petgaten <i>geen direct effect op habitattype, wel nieuwe ontwikkeling door opstarten successie en verandering waterhuishouding</i>	H4010B	Vochtige heiden (laagveengebied)	-	-	± 60 ha	Eenmalig (1,2,3)
		H7210	Galigaanmoerassen	-	-		
		H7140A	Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	● ● ○	< 1		
		H7140B	Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	● ● ●	>= 10		
3	M04 Ontwikkelen blauwgraslanden op voormalige landbouwgronden (resultaat ± 25 ha blauwgraslanden) <i>Inrichtingsgebied groter dan totale opp H6410</i>	H6410	Blauwgraslanden	● ● ●	5 - 10	± 25 ha	Eenmalig (2)
2	M11 zomer-maaibeheer <i>exacte opp/locatie bepalen tijdens uitvoering</i>	H7140B	Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	● ● ●	< 1	± 414,9 ha	Cyclisch (1,2,3)
1	M11 zomer-maaibeheer <i>exacte opp/locatie bepalen tijdens uitvoering</i>	H4010B	Vochtige heiden (laagveengebied)	● ● ○	1 - 5	9,7 ha	Cyclisch (1,2,3)
1	M11 zomer-maaibeheer <i>exacte opp/locatie bepalen tijdens uitvoering</i>	H6410	Blauwgraslanden	● ● ○	1 - 5	5,9 ha	Cyclisch (1,2,3)
1	M11 zomer-maaibeheer <i>exacte opp/locatie bepalen tijdens uitvoering</i>	H7140A	Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	● ● ○	< 1	24,9 ha	Cyclisch (1,2,3)
2	M12 rooien bos en in maaibeheer nemen kraggen (aanvullend beheer, Opslag verwijderen en extra maaien) <i>geen direct effect op H7140B, wel nieuwe ontwikkeling. exacte locatie ligt niet vast, opp. wel</i>	H7140B	Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	-	-	± 8,3 ha	Eenmalig (1,2,3)
2	M12 rooien bos en in maaibeheer nemen kraggen (aanvullend beheer, Opslag verwijderen en extra maaien) <i>geen direct effect op H7140A, wel nieuwe ontwikkeling. exacte locatie ligt niet vast, opp. wel</i>	H7140A	Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	-	-	± 8,3 ha	Eenmalig (1,2,3)

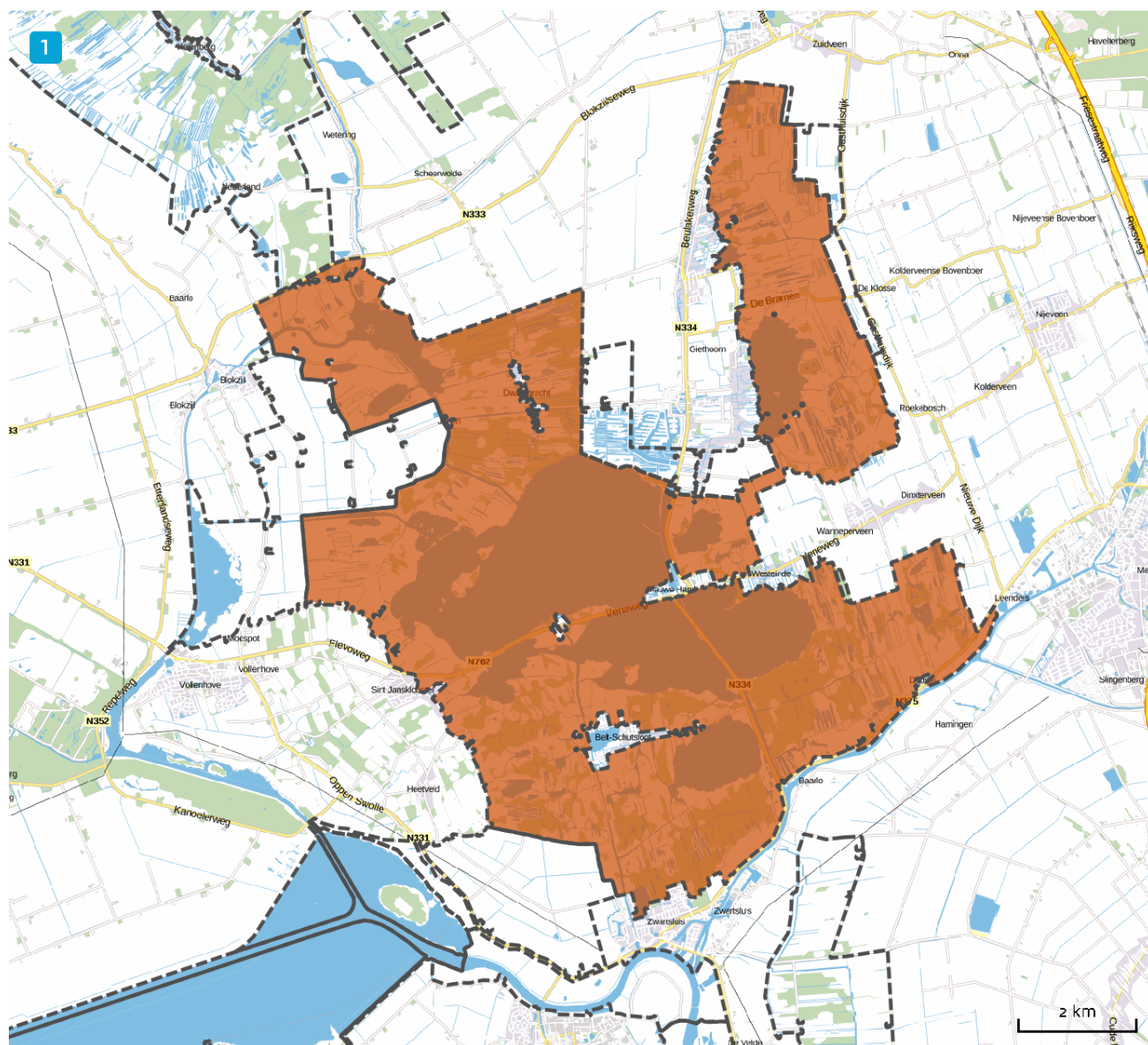
Kaart	Maatregel	Ten behoeve van		Potentiële effectiviteit *	Respons-tijd (jaar) **	Opp./lengte maatregel	Frequentie uitvoering per (1e, 2e of 3e) tijdvak ***
2	M13 begreppelen percelen en aanleg/herstel sloten <i>exacte locatie ligt niet vast, opp. wel</i>	H7140A	Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	● ○ ○	< 1	± 75 ha	Eenmalig (1,2,3)
		H91Do	Hoogveenbossen	● ● ①	5 - 10		
		H7140B	Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	● ● ●	>= 10		
2	M14 selectief schrapen rietland (plaggen) <i>exacte locatie ligt niet vast, opp. wel</i>	H7140B	Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	● ● ①	< 1	± 20 ha	Eenmalig (1,2,3)
1	M15 kleinschalige maatregelen in omgeving bestaande blauwgrasland (extra maaien, opslag verwijderen en plaggen) <i>exacte opp/locatie bepalen tijdens uitvoering</i>	H6410	Blauwgraslanden	● ● ①	1 - 5	2 ha	Cyclisch (1)
2	M16 lokaal extensiveren maaibeheer	H7210	Galigaanmoerassen	-	5 - 10	± 0,4 ha	Cyclisch (1,2,3)

* ● ○ ○ klein
● ● ○ matig
● ● ● groot

** De responstijd is de tijd waarvan verwacht wordt dat de maatregel effect zal hebben:
< 1 jr; 1 tot 5 jr; 5 tot 10 jr; 10 jr of langer

*** De frequentie, per tijdvak van zes jaar, is eenmalig of cyclisch

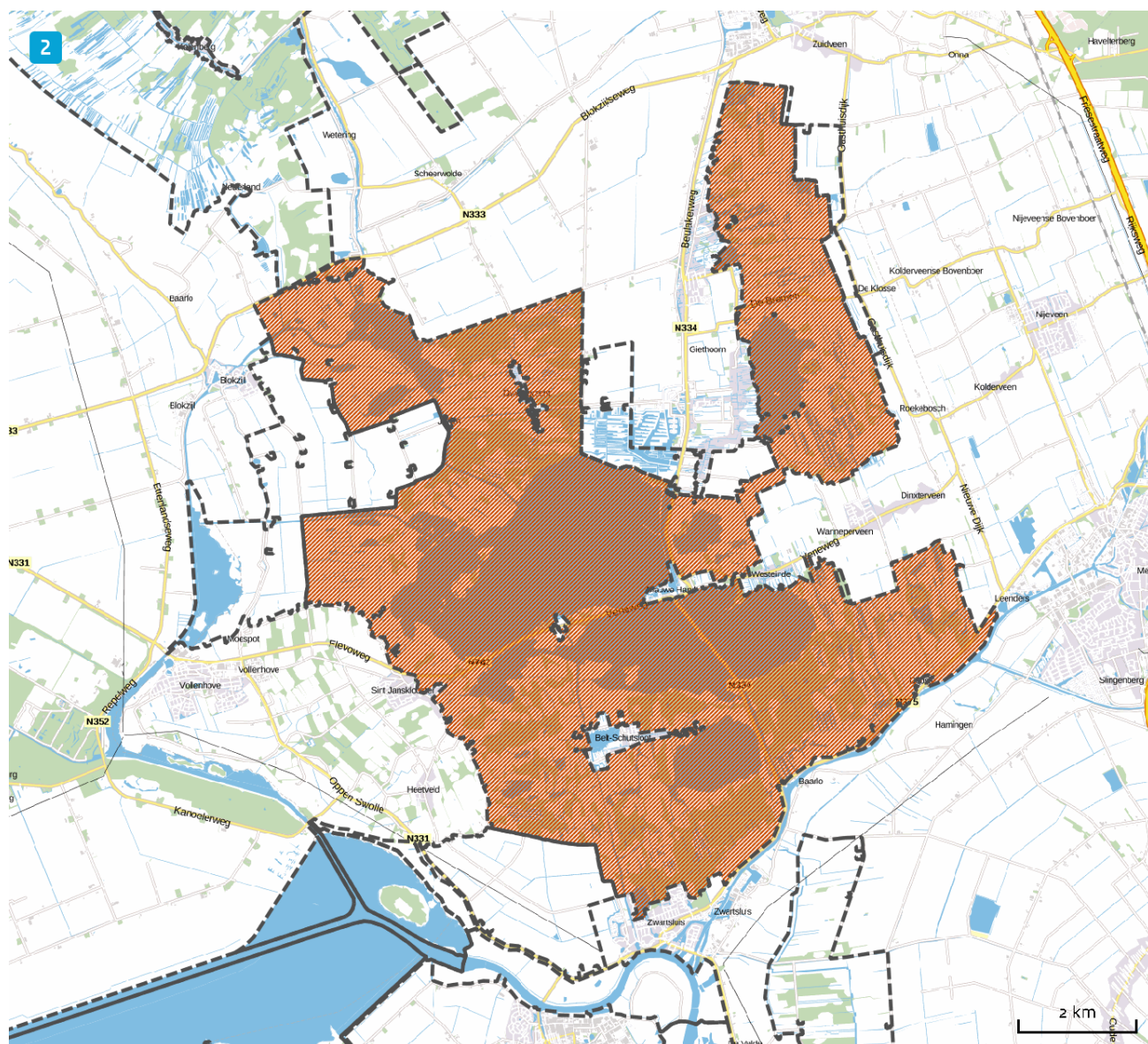
Maatregelkaart 1

Herstelmaatregelen

- M15 kleinschalige maatregelen in omgeving bestaande blauwgrasland (extra maaien, opslag verwijderen en plaggen) (H6410)
- M11 zomer-maaibeheer (H4010B)
- M11 zomer-maaibeheer (H6410)
- M11 zomer-maaibeheer (H7140A)

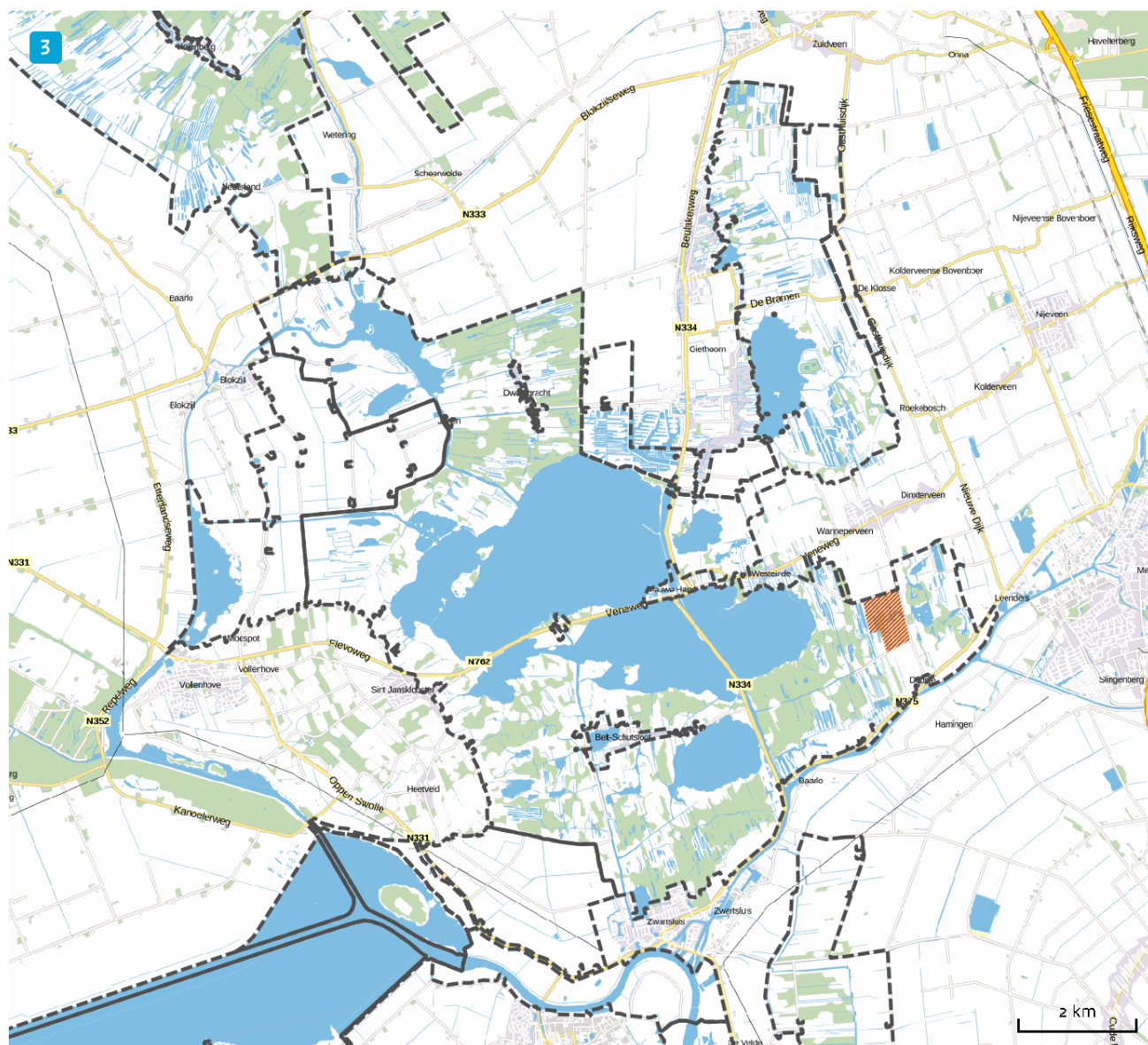
Maatregelkaart 2

Herstelmaatregelen

- Zoekgebied: M12 rooien bos en in maaibeheer nemen kraggen (aanvullend beheer, Opslag verwijderen en extra maaien) (H7140B)
- Zoekgebied: M14 selectief schrapen rietland (plaggen) (H7140B)
- Zoekgebied: M13 begreppelen percelen en aanleg/herstel sloten (H7140A, H91Do, H7140B)
- Zoekgebied: M16 lokaal extensiveren maaibeheer (H7210)
- Zoekgebied: Mo3 Graven nieuwe petgaten (H4010B, H7210, H7140A, H7140B)
- Zoekgebied: M11 zomer-maaibeheer (H7140B)
- Zoekgebied: Mo3 Graven nieuwe petgaten (H4010B, H7210, H7140A, H7140B)
- Zoekgebied: Mo1 Onderzoek defosfatering (H4010B, H3150, H6410, H7210, H7140A, H3140, H6430A, H91Do, H7140B)
- Zoekgebied: M12 rooien bos en in maaibeheer nemen kraggen (aanvullend beheer, Opslag verwijderen en extra maaien) (H7140A)
- Zoekgebied: Mo3 Graven nieuwe petgaten (H3150, H3140)
- Zoekgebied: Mo3 Graven nieuwe petgaten (H3150, H3140)

Maatregelkaart 3

Herstelmaatregelen

- Zoekgebied: Mo4 Ontwikkelen blauwgraslanden op voormalige landbouwgronden (resultaat ± 25 ha blauwgraslanden) (H6410)

Voortgang herstelmaatregelen

De Wieden

Bron: AERIUS

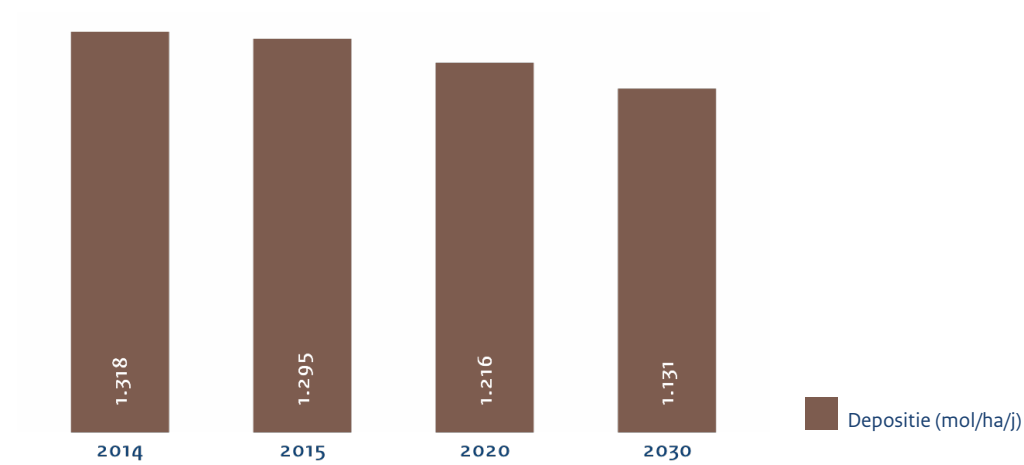
Maatregel	Uiterste datum afronding	Voortgang	Prognose
1782 M01 Onderzoek defosfatering H3140, H3150, H6430A, H7140B, H7140A, H6410, H91D0, H4010B, H7210	30 juni 2021	 	0%
1750 M02a Onderzoek vermindering wegzijging H7210, H4010B, H91D0, H7140B	30 juni 2021	 	0%
2127 M02b Onderzoek relatie kraggevorming en hydrologie H7140A, H4010B, H7140B, H91D0	30 juni 2021	 	0%
0577 M03 Graven nieuwe petgaten H7210	30 juni 2021	 	0%
2587 M03 Graven nieuwe petgaten H7140A, H7140B	30 juni 2021	 	0%
0251 M03 Graven nieuwe petgaten (door opstarten successie en verandering waterhuishouding ook effect op H3140, H3150 en H7210) H3140	30 juni 2021	 	0%
2028 M03 Graven nieuwe petgaten (door opstarten successie en verandering waterhuishouding ook effect op H3140, H3150 en H7210) H3150, H4010B	30 juni 2021	 	0%
0909 M11 zomer-maaibeheer H7140B	30 juni 2021	 	0%
2066 M11 zomer-maaibeheer H7140A, H6410, H4010B	30 juni 2021	 	0%
0273 M12 rooien bos in maaibeheer nemen kraggen (aanvullend beheer, Opslag verwijderen en extra maaien) H7140B	30 juni 2021	 	0%

2041 M12 rooien bos in maaibeheer nemen kraggen (aanvullend beheer, Opslag verwijderen en extra maaien) H7140A	30 juni 2021	 	0%
0071 M13 begreppelen percelen en aanleg/herstel sloten H7140A, H91D0, H7140B	30 juni 2021	 	0%
1494 M14 selectief schrapen rietland (plaggen) H7140B	30 juni 2021	 	0%
2672 M15 kleinschalige pas.maatregelen in omgeving bestaande blauwgrasland (extra maaien, opslag verwijderen en plaggen) H6410	30 juni 2021	 	0%
2331 M16 lokaal extensiveren maaibeheer H7210	30 juni 2021	 	0%

- Afgerond
- Prognose tijdig gereed
- Prognose tijdigheid onder druk
- Prognose niet tijdig gereed
- Prognose onbekend
- Indicatie percentage uitvoering in het veld

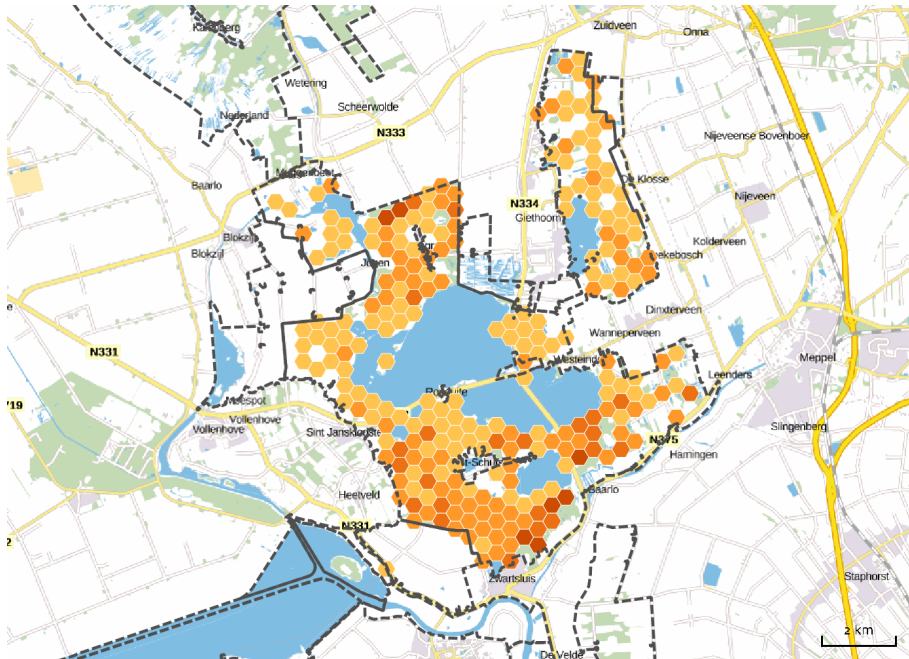
Beschikbaar maken financiering	Moet nog beginnen
Beschikbaar maken van grond	Gestart
Formele besluitvorming	Afgerond
Vergunningen	Niet van toepassing
Inhoudelijke voorbereiding	Voortgang onbekend
Praktische voorbereiding	
Uitvoering	
Gereed verklaren	

Ontwikkeling van de stikstofdepositie

Ruimtelijke verdeling van de depositie

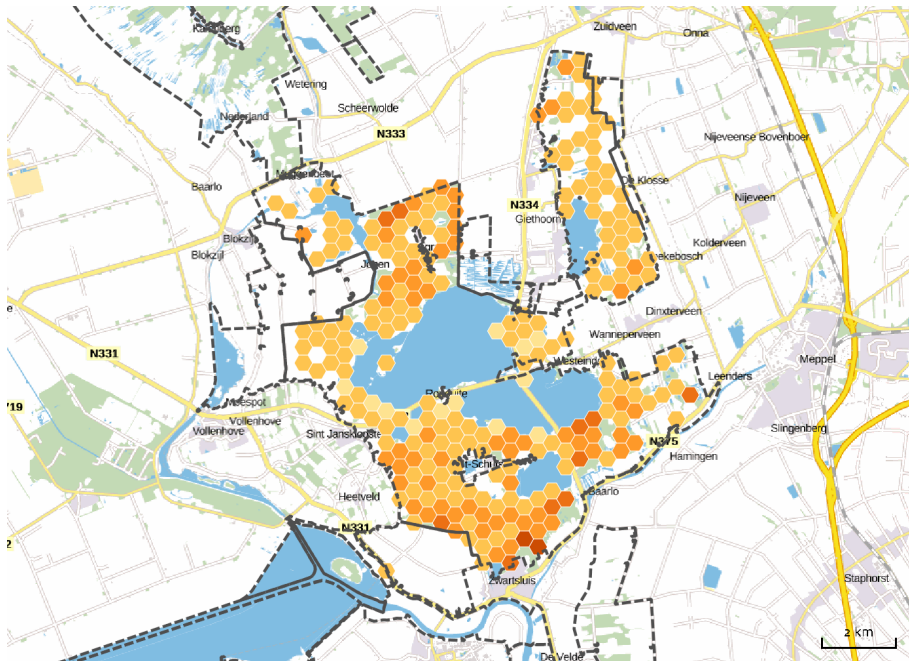
Referentiejaar (2014)

Depositie in mol/ha/j
tussen haakjes aantal hectares

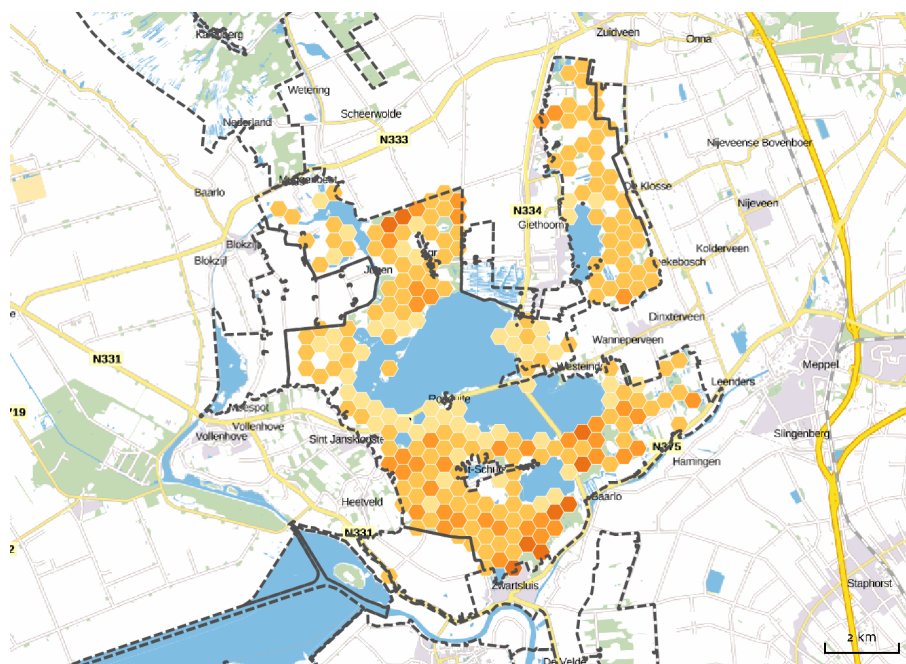
- ≤ 700 (0)
- 700 - 1000 (0)
- 1000 - 1300 (2001)
- 1300 - 1600 (1394)
- 1600 - 1900 (266)
- 1900 - 2200 (74)
- > 2200 (4)

2020

- ≤ 700 (0)
- 700 - 1000 (158)
- 1000 - 1300 (2556)
- 1300 - 1600 (846)
- 1600 - 1900 (161)
- 1900 - 2200 (18)
- > 2200 (0)

2030

Depositie in mol/ha/j
tussen haakjes aantal hectares

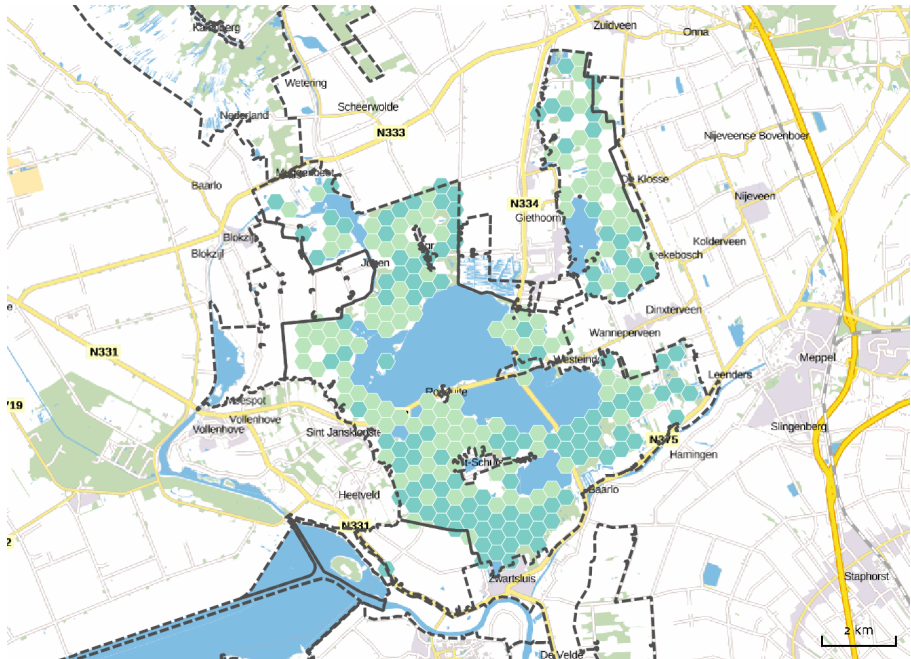
Depositie per habitattype

Habitat		Jaar	Gemiddelde (mol/ha/j)	10 percentiel (mol/ha/j)	90 percentiel (mol/ha/j)
H3140lv	Kranswierwateren, in laagveengebieden	2014	1.281	1.184	1.373
		2015	1.258	1.162	1.350
		2020	1.181	1.076	1.272
		2030	1.106	1.002	1.194
H3150baz	Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, buiten afgesloten zeearmen	2014	1.267	1.094	1.497
		2015	1.244	1.073	1.470
		2020	1.163	1.002	1.383
		2030	1.084	930	1.290
H4010B	Vochtige heiden (laagveengebied)	2014	1.318	1.172	1.579
		2015	1.295	1.150	1.553
		2020	1.218	1.076	1.459
		2030	1.132	1.001	1.359
H6410	Blauwgraslanden	2014	1.277	1.175	1.549
		2015	1.254	1.154	1.524
		2020	1.176	1.085	1.419
		2030	1.093	1.008	1.323
H7140A	Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	2014	1.311	1.160	1.500
		2015	1.288	1.139	1.475
		2020	1.209	1.072	1.386
		2030	1.123	994	1.293
H7140B	Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	2014	1.314	1.139	1.597
		2015	1.291	1.118	1.571
		2020	1.213	1.048	1.480
		2030	1.127	972	1.381
H7210	Galigaanmoerassen	2014	1.290	1.214	1.461
		2015	1.267	1.192	1.436
		2020	1.192	1.120	1.354
		2030	1.109	1.042	1.265
H91Do	Hoogveenbossen	2014	1.564	1.293	1.720
		2015	1.538	1.270	1.693
		2020	1.448	1.193	1.602
		2030	1.350	1.108	1.495
H9999:35	Habitattype onbekend/onzeker KDW op basis meest kritische aangewezen type (H3140)	2014	1.262	1.140	1.498
		2015	1.240	1.119	1.472
		2020	1.164	1.049	1.383
		2030	1.081	973	1.289
ZGH3140lv	Kranswierwateren, in laagveengebieden	2014	1.107	1.024	1.235
		2015	1.087	1.004	1.212
		2020	1.015	936	1.119
		2030	945	868	1.047
ZGH3150baz	Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, buiten afgesloten zeearmen	2014	1.267	1.150	1.453
		2015	1.244	1.129	1.428
		2020	1.167	1.055	1.341
		2030	1.087	979	1.253

Habitat		Jaar	Gemiddelde (mol/ha/j)	10 percentiel (mol/ha/j)	90 percentiel (mol/ha/j)
ZGH4010B	Vochtige heiden (laagveengebied)	2014	1.345	1.337	1.399
		2015	1.321	1.313	1.375
		2020	1.246	1.239	1.298
		2030	1.165	1.158	1.214
ZGH6410	Blauwgraslanden	2014	1.533	1.497	1.553
		2015	1.508	1.472	1.528
		2020	1.423	1.388	1.443
		2030	1.325	1.292	1.343
ZGH7140A	Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	2014	1.482	1.427	1.530
		2015	1.457	1.403	1.505
		2020	1.372	1.319	1.417
		2030	1.277	1.225	1.320
ZGH7140B	Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	2014	1.354	1.150	1.599
		2015	1.331	1.130	1.575
		2020	1.250	1.061	1.474
		2030	1.163	983	1.377
ZGH91Do	Hoogveenbossen	2014	1.702	1.551	1.858
		2015	1.675	1.526	1.828
		2020	1.580	1.438	1.724
		2030	1.471	1.338	1.606

Depositiedaling

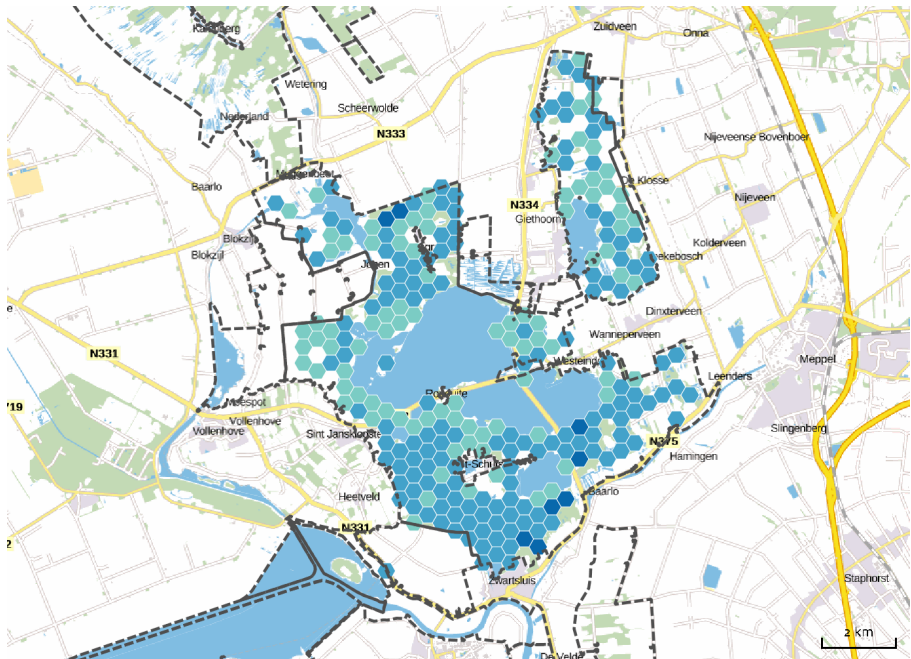
2014 - 2020

Depositiedaling in mol/ha/j
tussen haakjes aantal hectares

- 0 - 50 (0)
- 50 - 100 (1826)
- 100 - 175 (1908)
- 175 - 250 (5)
- > 250 (0)

2014 - 2030

- 0 - 50 (0)
- 50 - 100 (0)
- 100 - 175 (1282)
- 175 - 250 (2371)
- > 250 (86)

Depositiedaling per habitatype

Habitat		Jaar	Gemiddelde (mol/ha/j)	10 percentiel (mol/ha/j)	90 percentiel (mol/ha/j)
H3140lv	Kranswierwateren, in laagveengebieden	2015	23	22	24
		2020	100	89	110
		2030	175	164	189
H3150baz	Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, buiten afgesloten zeearmen	2015	23	20	26
		2020	103	90	119
		2030	183	163	212
H4010B	Vochtige heiden (laagveengebied)	2015	23	21	26
		2020	100	92	116
		2030	186	169	216
H6410	Blauwgraslanden	2015	23	21	26
		2020	101	92	125
		2030	184	170	226
H7140A	Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	2015	23	21	25
		2020	102	90	117
		2030	187	168	211
H7140B	Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	2015	23	21	26
		2020	101	89	120
		2030	187	166	219
H7210	Galigaanmoerassen	2015	23	22	26
		2020	99	94	108
		2030	181	172	196
H91Do	Hoogveenbossen	2015	26	22	27
		2020	116	98	128
		2030	214	183	229
H9999:35	Habitatype onbekend/onzeker KDW op basis meest kritische aangewezen type (H3140)	2015	22	20	25
		2020	98	89	115
		2030	180	165	209
ZGH3140lv	Kranswierwateren, in laagveengebieden	2015	21	20	22
		2020	92	87	106
		2030	162	154	182
ZGH3150baz	Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, buiten afgesloten zeearmen	2015	23	21	25
		2020	100	90	114
		2030	180	165	204
ZGH4010B	Vochtige heiden (laagveengebied)	2015	23	23	24
		2020	99	98	101
		2030	180	179	185
ZGH6410	Blauwgraslanden	2015	25	25	25
		2020	110	109	111
		2030	208	205	210

Habitat		Jaar	Gemiddelde (mol/ha/j)	10 percentiel (mol/ha/j)	90 percentiel (mol/ha/j)
ZGH7140A	Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	2015	25	24	26
		2020	109	108	116
		2030	205	200	214
ZGH7140B	Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	2015	23	21	27
		2020	104	89	122
		2030	191	165	222
ZGH91Do	Hoogveenbossen	2015	27	26	30
		2020	122	113	133
		2030	231	213	252

Stikstofoverbelasting per habitatype

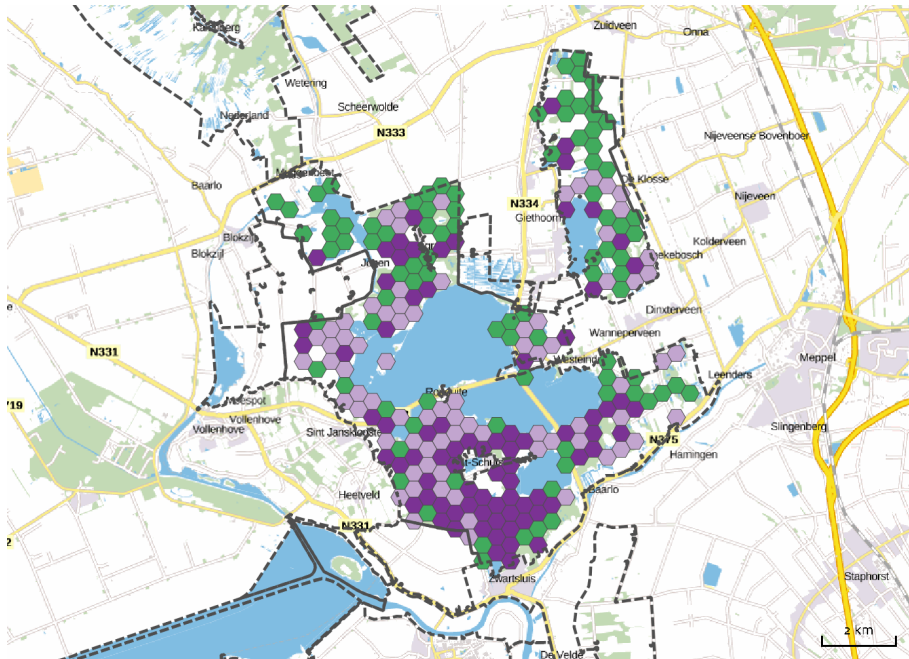
Habitat		Relevant (ingetekend)	Relevant (gekarteed)	KDW	Stikstofbelasting ten opzichte van KDW		Aandeel overbelast
H3140lv	Kranswierwateren, in laagveengebieden	9,0 ha	7,9 ha	2.143	2014		0%
					2015		0%
					2020		0%
					2030		0%
H3150ba z	Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, buiten afgesloten zeearmen	154,9 ha	133,5 ha	2.143	2014		0%
					2015		0%
					2020		0%
					2030		0%
H4010B	Vochtige heiden (laagveengebied)	13,4 ha	9,7 ha	786	2014		100%
					2015		100%
					2020		100%
					2030		100%
H6410	Blauwgraslanden	6,2 ha	5,9 ha	1.071	2014		100%
					2015		100%
					2020		51%
					2030		40%
H7140A	Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	30,8 ha	24,9 ha	1.214	2014		61%
					2015		55%
					2020		33%
					2030		16%
H7140B	Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	433,2 ha	414,9 ha	714	2014		100%
					2015		100%
					2020		100%
					2030		100%
H7210	Galigaanmoerassen	< 1,0 ha	< 1,0 ha	1.571	2014		0%
					2015		0%
					2020		0%
					2030		0%
H91Do	Hoogveenbossen	139,6 ha	138,7 ha	1.786	2014		14%
					2015		13%
					2020		4%
					2030		1%
H9999:3 5	Habitattype onbekend/onzeker KDW op basis meest kritische aangewezen type (H3140)	202,9 ha	202,9 ha	571	2014		100%
					2015		100%
					2020		100%
					2030		100%

Habitat		Relevant (ingetekend)	Relevant (gekarteerd)	KDW	Stikstofbelasting ten opzichte van KDW		Aandeel overbelast
ZGH314 olv	Kranswierwateren, in laagveengebieden	56,6 ha	56,6 ha	2.143	2014		0%
					2015		0%
					2020		0%
					2030		0%
ZGH315 obaz	Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, buiten afgesloten zeearmen	61,6 ha	56,1 ha	2.143	2014		0%
					2015		0%
					2020		0%
					2030		0%
ZGH401 oB	Vochtige heiden (laagveengebied)	< 1,0 ha	< 1,0 ha	786	2014		100%
					2015		100%
					2020		100%
					2030		100%
ZGH641 o	Blauwgraslanden	< 1,0 ha	< 1,0 ha	1.071	2014		100%
					2015		100%
					2020		100%
					2030		100%
ZGH714 oA	Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	< 1,0 ha	< 1,0 ha	1.214	2014		100%
					2015		100%
					2020		100%
					2030		82%
ZGH714 oB	Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	27,3 ha	27,0 ha	714	2014		100%
					2015		100%
					2020		100%
					2030		100%
ZGH91D o	Hoogveenbossen	< 1,0 ha	< 1,0 ha	1.786	2014		35%
					2015		35%
					2020		0%
					2030		0%

- Geen stikstofprobleem
- Evenwicht
- Matige overbelasting
- Sterke overbelasting

Ruimtelijk beeld van de stikstofoverbelasting

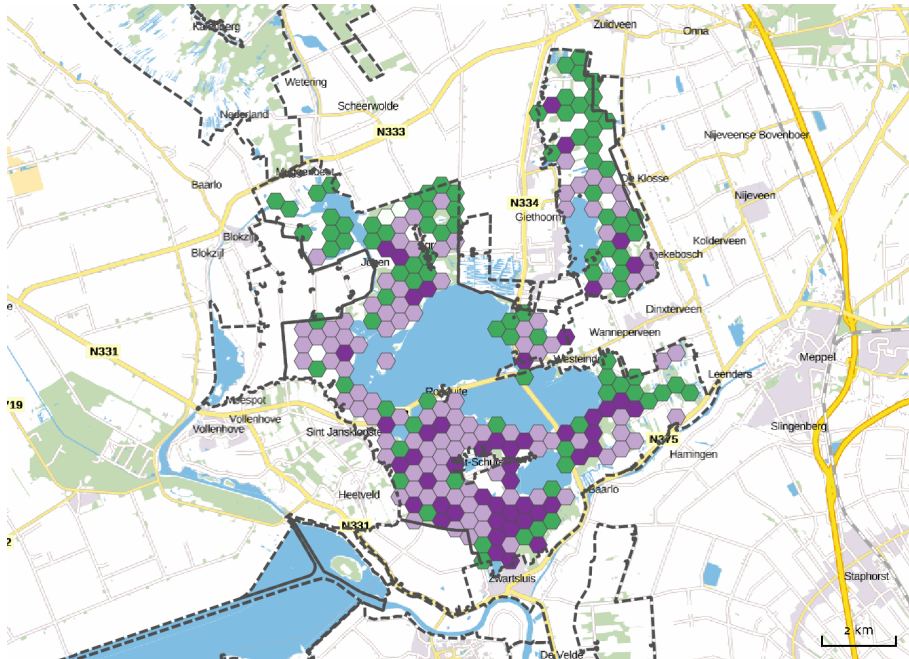
Referentiejaar (2014)

Mate van overbelasting
tussen haakjes aantal hectares

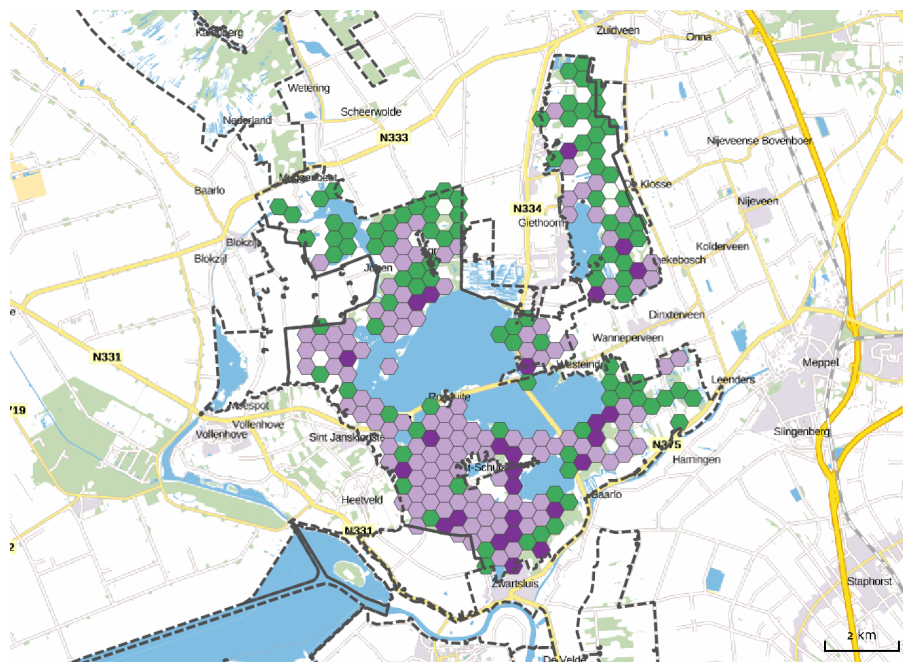
- Geen stikstofprobleem (1220)
- Evenwicht (20)
- Matige overbelasting (1267)
- Sterke overbelasting (1224)

2020

- Geen stikstofprobleem (1257)
- Evenwicht (24)
- Matige overbelasting (1738)
- Sterke overbelasting (712)

2030

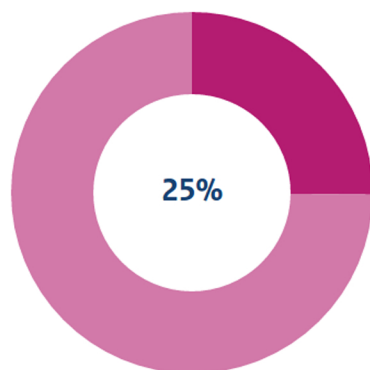
Mate van overbelasting
tussen haakjes aantal hectares

- Geen stikstofprobleem (1295)
- Evenwicht (23)
- Matige overbelasting (2012)
- Sterke overbelasting (401)

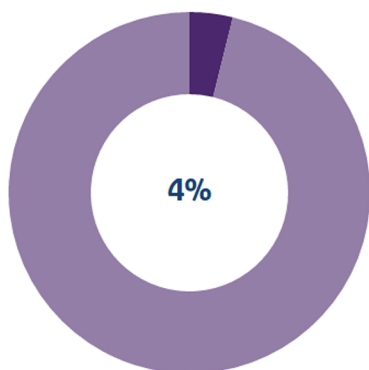
Benuttingsgraad depositieruimte*

De Wieden

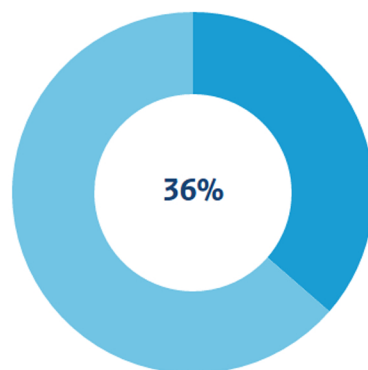
Bron: AERIUS

Vergunningen

Prioritaire projecten

Meldingen

* De som van alle voor ontwikkelingsruimte relevante hectares in het gebied.

Data: 1 juli 2015 tot 1 juli 2016

Alle kaarten in deze rapportage zijn digitaal
beschikbaar in AERIUS Monitor: monitor.aerius.nl

Dit is een uitgave van:

Het PAS-bureau - onderdeel van BIJ12
In samenwerking met het RIVM

AERIUS[®]

Leidseveer 2
3511 SB Utrecht
www.bij12.nl

Februari 2017